EPVLVM NATALITIVM
DIE
VIRGINIS DEIPARAE
NATALI

Triplici Laudatione

Latinè, ac Græcè, Oratoriè, atque Poeticè exhibebant

LAVRENTIVS CAMERATA ANCONIT.[vs]
PLINIVS PONGA NOVOCOMENSIS.
CAROLVS ODDVS PERVSINVS.
Sem. Rom. Conuict.

ROMAE, Ex Typographia Francisci Corbelletti.
MDCXXXII.
SVPERIORVM PERMISSV.

Imprimatur: si videbitur Reuerendiss. P. Magistro Sacri Palatij Apostolici.

A. Torniellus Vicesg.

Imprimatur, Fr: Antoninus Cellius Magister, & Socius Reuerendiss. P. F. Nicolai Riccardij Sac. Palatij Apostolici Mag. Ord. Præd.

A I

A LA

ratus ep
mum pr
quoque
Et m
quippe
in Cœn
uimus,
gustu n
Ver
pes cel
ginem
linis N
copia
bant
turba
ouo ac
eas no
nitus
quam

APPARATVS
EPVLI
ORATIO
HABITA
A LAVRENTIO CAMERATA ANCONIT.

NATALI Virginis Magnæ die, dare vestris animis epulum ea re natalitium nostri Sodales volunt. Et quoniam satis intelligunt Conuiuas esse vos (N N.) nectare, ambrosiaque dignissimos; veluti Deorum conuiuia celebraturi lectisternijs veterum nobiliora, Epulones hanc in rem prisco more creauerunt tres: atque ità partiti sunt munera, vt mihi homini imparatissimo apparatus epuli totius aduenerit: alteri administratio epularũ: tertius demum procurationem cantus, & symphoniæ susceperit, æmulatus hìc quoque gratiam antiquorum cõdientiũ epulas rithmo, & harmonia.

Et mihi quidem insulsè admodum epularis hæc lautitia cecidit, quippe qui humi stratus ingenio, nihil, nisi terra natum parare possim in Cœnam plane terrestrem: cum tamen & Virgo, cuius gloriæ cõuiuimus, & Auditores, quorum gratię conuiuamur, diuino quodã animi gustu nõ nisi cęlestia cõcupiscãt, digni siderũ thoris, atque triclinijs.

Verum in Terris etiam nescio quæ ficta Solis mensa apud Aethiopes celeberrima olim fuit, quę nunc fortasse fuerit ad nostræ imaginem veritatis. Aprica siquidem, ac vasta in regione sapientes Apollinis Mystæ tota nocte, clàm populo, cum mensam immensam mira copia, & varietate ciborum extruxissent, ante lucem taciti recedebant: tum Sole primùm exorto ingens eò Ciuium, hospitumque turba confluere, spectarę, discumbere, carpere, cædere, libare, ab ouo ad mala sacras abligurire per summam religionem epulas, quòd eas non humano artificio paratas, sed Solis nascentis beneficio diuinitus è Cælo exhibitas putarent, stolida magis credulitate saturi, quam adipali satietate felices. Sed quod illi nocturnis fraudibus ter-

renum elucubrauerunt epulum, ſimulata perſona Solis; id nunc ſub Auroræ noſtræ manifeſta natalia, adornamus melius diuino Soli conuiuium. Etenim ex quo gentis humanę ſimul auctor, ſimul extinctor Adam, affectata propius Diuinitatis luce infuſcauit familiam, tellus omnis, quaſi Aethiopum regio facta, ſterileſcebat; cum ecce tibi media inſcitię nocte, & in bonorum omnium publico ieiunio, non ficta Sapientum opera extruitur Solis menſa mortalibus, ſed mortales ipſi Ioachimus, & Anna ope Numinis, promicondi, menſam Principe ſiderum dignam, Virginem, inquam, hanc, auroram ipſam pro accubitu venturi iamiam Solis inſternunt, & cumulant. in quo etiam attigerunt nonnihil ſapientium veterum diſciplinam.

Etenim Phyſicorum aliqui, & optimę notæ philoſophi cenſuerunt Cęlum terreſtribus pabulis enutriri: quaſi ęterna ſiderum ſoboles viuere de fluxo debuerit, & ſupremi illi Mundi magiſtratus ſuſtentari cibarijs miſerorum. Sed cum ſuper aſtrorum victu diſcreparent multi, in Solis tamen alimento conuenerunt omnes. Veriti ſiquidem, ne Soli moleſtum eſſet cibum comminuere, ac molere dentibus, emollitum ei nutrimentum, potione veluti extillata, Oceanum, inquam, & maria, quotquot ſunt, extenuata prius caloribus in vapores, pro diurno dederunt. Quòd igitur æterno Soli Chriſto verum datura ſit noſtrę mortalitatis alimentum ſtillantibus papillis hæc Virgo, merito mare magnum, quo bonorũ omniũ infera ac ſupera flumina cõfluerent, eſſe debuit: quin etiam & maria ipſo nomine præſeferre.

Sed hæc orituro Soli menſa ſit ſtructore Deo: numquid & nobis ex tam fœcundo, placidoque mari piſcari licebit aliquid lautitiarum in epulum? Profectò ſi aquaticis veſci animantibus opiparæ magnificentię loco duceremus, irrideret nos furia illa conuiualis famoſa Cleopatra, quæ nõ Mugilem, aut Murænam, nõ Silurum, aut Thynnũ adornabat in cibum ex aquis, ſed pretioſum Oceani portentum, gemmam illam, vnicum opus naturæ, artificioſi cuiuſdam Aceti aſperitate labefactans, vno profano poculo gemmei liquoris, Pontificias omnes Romanorũ cœnas dãnatas, Latino etiã Iudice, vt minores, abſorbuit.

Exinde barbarum iſtum morem vexandi pro ventre præſtantiſſimam quamque naturam, ſicut & cetera monſtra conſuetudinum externarum, Romana Ciuitate donauit malè caligatus Caligula, non ſine ſuffragio infimi Ordinis, ne dicã Equeſtris, & Senatorij. Clodius enim Aeſopi cuiuſdam Tragœdi filius vniones maximi pretij mira arte maceratos ſingulis Conuiuis, ouorum ſorbilium loco, diglutiendos

tiendos dabat, pluris æſtimans palati gloriam, quàm voluptatem.

Sed noſtri maris in alueo, noſtræ, inquam, Virginis in pectore, non gemmę ſolùm, quibus cęleſtis Hieruſalē exædificāda dicitur, flagrant dilucidius; ſed ęternum Verbum, vnionem illum extra humanarum opum pretia, ſupra fortunas Angelicas pretioſum: illum vnionem, quo in vnum veluti concordiæ annulū Cęli ſuprema, terrarumq. infima colligantur, margaritam illam ſinu diuini Patris, immenſo beatitatis Oceano prognatam, Concha hæc materno conceptu profundet etiam in lucem mortalium: & quod admirere magis, ac magis, Virgo hęc vna eadem Numen illud idem, veteres ob inimicitias nobis peracerbum, & priſca pœnarum ſeueritate durum, non vt gemmam ſuam Cleopatra aceti alicuius aſperitate colliquefaciet, ſed ſuauiſſimo demiſſionis, ac modeſtiæ ſuę melle ſoluet in amores humani generis, eo vſque, vt rerum omnium pretium, & vita Deus, verum fiat nobis tandem in potu, ac cibo vitæ alimentum, ac pretium.

Et quàmuis noſter hic vnius gemmę paratus in Virgine ad Cleopatrę ſimilitudinem expoſitus ſatis per ſe Mundū explere valeat vniuerſum; tamen neſcio quo pacto Aegyptiæ Reginę luxum epularem ſupergreſſa fertur munificentia Regum Perſarum. quorum ille vnus celebratur à Gręcis baſilicè, qui Themiſtoclem exulem Athenienſem excepturus, non gemmatos hauſtus, vt Cleopatra, non auratas epulas, vt Caligula, ſed vicos, & Vrbes, regiones, ac prouincias exorbendas obtulit. interrogatus enim à domeſticę rei Pręfecto, quam cœnam hoſpiti priuato daret? reſpondiſſe fertur, trado illi pro pane primario totam Magneſiam (regio erat ab optimo frumento copioſa): tum vero in vinum Themiſtocli attribuo Lampſacum (prouincia fuit felicibus vinetis celeberrima): mox in obſonia largior hoſpiti noſtro Myuntem (Vrbem intelligebat multiplici cupediarum foro percelebrem): denique pro tapetibus cœnatorijs, & vnguentis, Percopen, emporium operibus veſtiarijs, & vnguentarijs inclytum, dono do.

Hunc in modum ſupra Romanos, & Gręcos, liberalis Barbarus priuato ciui non greges, aut armenta, ſed Vrbes, ac prouincias, & pene regna dapinabat. Orcum, opinor, Themiſtocles potuiſſet adducere pro vmbra, & Paraſito.

Sed quid hic ego ſimile afferre poſſim in rem noſtram, non video. neque enim aut Attalus in Aſia ſum, aut Crœſus in Lydia, aut Romę Craſſus. Perſicos odi cum Vate Lyrico apparatus. Quanquam non diffidendum omnino eſt in tantis opibus huius Auguſtę, quę naſcitur:

nam si mentem bonarum cogitationum epulis saturare velimus, non desunt agri, non vineę, non regiones, non stagna, non Vrbes. de censu erotico Salomonis petenda sunt.

Hęc etenim vna Virgo nonne decore suo, & Libani Turrim exhibet, & Vrbem Hierusalem, & castrorum acies ordinatas? inspicite amicę caput. tempora illa Tempe sunt, non Thessala, sed Libanotica, sed Carmelitica. dabit hortum conclusum, si pectus ostenderit. Vultis instratum lectum tapetibus? ecce ferculum Salomonis, cuius columnas fixit argenteas candor virgineus: cuius sedem Amor ipse iaculorum textura fecit auream: gradibus fulget purpureis; credo, quia martyrio sanguinat intestino. Sed fortasse piscatu magis oblectamini: oculos mergite in eius oculos: sunt piscinę in Hesebon. Vnguenta, opinor, expetitis. ducet illa nos in montem myrrhę, in collem thuris, in alpes aromatum: immo vero conuiuas suos in Paradisum emittet, euocabit in Cęlum ad epulas beatorum, concinentibus passim Amoribus, Emissiones tuę Paradisus.

Quę profectò emissio in sublime reuocat animum ad memoriam cuiusdam nescioquàm elegantis festiuitatis, cuius auctor, infestus omnibus bonis Antoninus fuit, prodigiosa illa eluuio adolescentiæ voluptarię. hic enim inter alios lusus, quibus nouo semper cœnarũ commento commessoribus illudebat suis, lectos aliquando in modum follium excogitauit: vtres vento plenos velamentis sericis occultatos insternebat, eo aptos artificio exiliũ spiramentorum, vt comedentium assessu paulatim grauati, lento reflatu sensim sine sensu detumescerent, donec conuiuas infra mensam ad terram vsque demitterent. tunc immotus super mensam Cęsar mirari descensum: ridere, quòd more canum sub mensa positi nihil roderent: subirasci, quòd parem cum Cęsare accubitum dedignarentur: tum inquirere, quo tandem pergere sine motu vellent? an sub terras etiam apud Inferos cœnaturi?

Factum lepidum, dictum facetum, sed mimicè potius, quàm regiè. Regina hęc superarum rerum, atque cælestium, apparatu plane contrario, non follibus igniarijs descensum parat, sed impulsu aquę saliẽtis in vitam ęternam ascẽsum Conuictoribus suis gradatim instituit, ut exorsi primas hic mensas in Terris gustatione virtutis; cœnę deinde caput in Cæo ad sinum ipsum Diuinitatis potiamur, exhibitum ab eius filio Rege symposij, iuxta veteris effatum Oraculi. Consedere nos fecit in cælestibus.

ADMINISTRATIO EPVLARVM ORATIO

Græcè habita

A PLINIO PONGA NOVOCOMENSI

& Latinè ſic reddita.

DVM mecum ipſe delibero, quo ferculorum ordine committam hanc cœnam, talos accipite vos more veterum ad conuiuij magiſterium; vt qui baſilicum iecerit, inuocata Magna Matre, Pater ſit ſympoſij. & quoniam iactus omnium feliciſſimus eſt, qui quatuor talis, omnibus inæqualibus, cadit; credo, quisquis quatuor illas virtutes præcipuas, inter ſe ſpecie diſpares, in actum dederit, cœnæ Rex renunciabitur. Sed fallimur: ſortita iam regnum in omnes è Cælo eſt Heroina, quæ naſcitur. video coronam, inſigne Regni, capiti eius impoſitam è ſtellis plexam.

At perplexus animi adhuc ſum ſuper exordio guſtationis. Scio veteres Græcos ante cœnam exorditos interdum à melle, à naſturtio Perſas antiquos, Latinos à lactucis, alijſque hortenſibus vellicantibus. Scio cunctas ferè gentes ab ouo auſpicari conuiuia. ſed mollior dulcedo mellis corruptela ſtomachi, cupiditatem cibi impetu primo frangeret: naſturtium ſeueritatem generat: reliqua vulgaria duxerim. Quod ſi hæc etiam accepta, & grata fuerint, in promptu ſunt. nimirum prima nunc aurora eſt naſcente Virgine: non tam arborum folia, quàm orbium ſidera melle roſcida inueniuntur. quicumque hoc matutino, ſub dio ſpatiari voluerit, vnctas gratiæ liquore mentes ſentiet, & cogitationes cęleſti voluptate concretas. Tum ſi oua naſturtio mixta aduerſus ictum ſerpentum feliciter exhibentur; vna hæc infantula plena nectaris antiquum anguem diſrumpet. Denique & lactucis veſci hic etiam licebit agreſtibus, nam Phaſe cum

hac Virgine ſemper habes .quæuis hora apud illam exacta, dies feſtus eſt.

Nunc velitis, & iubeatis, quo lautitiarum genere, & cœnæ caput & ſecundas menſas refertas afferamus? Ritus fortaſſe arridet Imperatoris Getæ, qui per literarum notas, eduliorum claſſes digeſſerat. ſuſpenſam quippe non procul a triclinio tabellam alphabeticam habuit literis prægrandibus ordine diſpoſitis inſcriptam eo pacto, & conuento cum ſeruis, vt cum virgula quadam argentea deſignaſſet literam aliquam, ſtatim cibi, quorum nomen ab ea litera initium ducerent, inferrentur. atque adeo ſi quintamdecimam literam fortè notauiſſet, ecce tibi pruna, piſa, paſtinacas, & pepones, pipiones, perdices, palumbes, pauones, pernas, & piſces, papauere, pulegio, porro, pipere conditos abecedarij ſerui proferebant, vna perſæpè litera magnam conficientes periodum epularem; vt neſcio quis Muſca Cæſaris diceret, ſine ea literatura nihil ſapere ſapientiam, & pro vna Cæſaris litera dare ſe Varronis Grammaticam vniuerſam. Sed ſi Sapientię veræ menſam elementaria ratione diſponere vellemus, & nos per extremas literas ab Alcyone pacem animis afferente, vna cum Agno depellente ſeruitutem Aegyptiam, per omnes alias delicias ſalutares, ad Vitulum vſque ſaginatum dape multiplici miniſtraremus: quo prodiga, ac perdita parentis Adami ſtirps ad ſtolam primam reuocata per Virginem, epulari cum cæleſti Patre iam poteſt.

Quid autem? tot inter epulas ſicci recedemus? puella hęc eadem vinea Engaddica eſt. merum amoris expreſſit, Salute, & Conſilio Conſulibus. Hoc puro, puto primùm epoto Deus ipſe ebrius fieri viſus eſt? certe ſecreta animi apud ſe retinere non poteſt: Emiſſo enim mox in Virginem Verbo potiſſima quęque diuinę mentis arcana mortalibus reſerabit. Dixi.

SYM-

SYMPHONIACI
AD
EPVLVM NATALITIVM.
CARMEN EROPARTHENICVM
HABITVM
A CAROLO ODDO PERVSINO.

INGITE nunc serto crinem: miscete, Sodales,
Pocula carminibus. dũ curas nectare Amoris
Diluimus, toto melos est Helicone liquandũ.
Sed frustra hæc moueo: totis mihi ab vsque medullis
Ebrius est animus, nata nũc Virgine victus,
Et non victa sitis. quamquam ipsa obliuia nostri
Muneris, hoc Helenæ biberam in cratere pudicæ.
Nimirum symphoniacis dare iura, modosque,
Ius mihi solenne est, atque hæc curatio curæ.
Sed cantum, & cytharas animo dimouerat omnes
Symposiarcus Amor, qui cunas inter adultus
Virgine ab infanti, sæuit, tristique medullas
Curarum obsessu blandissimus occupat hostis.
Scilicet hoc ipsum peragit numerisque modisque:
Nam corde instituit nostro saltare theatrum.
Secum habet & Thymelem, Melopæos, & Melicertas,
Et pharetræ ad sonitum ducit per viscera saltus.
Psaltria lætitia est: tum Sambucistria mentis.
Viuida spes implet festiuo gaudia voto,
Ludit & exultim, modulis ceu tibia lydis:
Sed dolor heu partes agit inter damna secundas
Lege Phrygum mæsta: lacrymis hydraulia nostris
Temperat, & gemitus pariter modulatur, & iras.
Sic Amor odæum toto mihi pectore fudit.

Verum ego non ſanus, magis & præpoſterus illo,
Cantum Conuiuis nulla qui voce propino,
Et ſaltum nullis pedibus per ſomnia vibro.
Ergo agite, ò Melici: nunc aſſa voce canendum,
Nunc melos organicon variata lege rotandum.
Lemma dabo, numeriſque nomon: conuertite mentem,
Nam tota ex arte excutiam genus omne canorum.
At nos, Conuiuæ, interea per ſingula cantus
Interualla, nouo pateras libemus in auro,
Et totidem votis Dominam appellemus amantes:
Quinque ſuper calices Virgo hæc mihi tota bibatur.
MARIA Litera quina ſacri texturam nominis intrat:
Sic decet infanti genialiter indere nomen.
Audi ergo liquidæ ſinuator vocis acutus,
1.Reg. 16. Quæ puer intonſa quondam ceruice decorus
Mutata in plectrum cecinit paſtoride funda
Excutiens furias, monſtra inteſtina, Saulis.
Concine: do carmen: numeros cum carmine reddes.
„ Ite procul curæ, triſtes procul ite furores:
„ Virgo lyra eſt; ſuperis pacem modulata theatris
„ Perſonat: ad ſonitum capitales diſſecat angues
„ Eumenidum, fatis exoluens triſtibus orbem.
„ Ite procul curæ, triſtes procul ite furores.
Hoc bene. nunc præſtat Dominam implorare: bibendum eſt
Scilicet à cantu. Magnum cratera Noëmi
(Prouoco vos) libate alacres: ſic prima beatum
M Litera pertexat nomen. Pater ille meracis
Nectaris, vt primum Bacchæo ſanguine venas
Perfudit, mens ipſa madet, iam crura vacillant,
Muneribus cadit inde ſuis magna ebrius aula.
Sic Deus ambroſiæ fundator Virginis, illa
Incaluit madidus, Terræ ſe acclinat, amore
Stantque, labantque pedes: credo, procumbet humi iam.
Erige ſed temet cantus pincerna ſecundi,
Funde triumphales imo de pectore plauſus.
Qualis Erythræo Moſes in littore victor
Intonuit, cum ſceptra fugax Aegyptia rupit,
Fiſſilis

Fissilis Oceani redeuntibus hausta procellis.
Concine: do carmen; numeros, & carmina reddes.
„ *Quàm bene Virgo maris cœpit cum nomine mores!*
„ *Nempe Acheronthæi Pharaonis longa Tyrannis*
„ *Hoc absorpta mari est. vix nata impugnat Auernum.*
„ *Bellat, io, debellat, io, io, plausit Olympus.*
„ *Quid si illa aggreditur Superos? cadet æthere Numen.*
„ *Bellat, io, debellat, io, io, plaudite Terræ.*
Sat bene: nunc sacrum committat litera nomen A
Altera: cælestem dominam inter vina vocemus.
Prouoco vos patera, qua rerum euenta notabat
Niliadum Princeps procerum diuinus Ioseph. Gen.44
Hoc olim cyatho veteres leuat ille dolores,
Germanumque sibi materna è stirpe minorem
Detinet: hinc reliquis pacem, veniamque propinat.
Quid non vaticiner longè felicior augur
Virgine in hac vna? crater tornatilis illi Cant.
Est sinus: hoc veteres Cæli in nos diluet iras,
Germanumque Deum nobis, & Patre minorem
Proferet: hinc Orbi pacem, veniamque parabit.
Sed bellum, & dulces alterno carmine rixas
Ducat amœbæum: bini vocalibus auris
Contendant proceres, lyricæ par nobile gentis.
Ceu quondam Salomon (positis cum rure thiaris Cant.
Illum pro trabea cinxit pastoria pellis,
Sceptraque cesserunt baculo siluestris oliuæ.
Quid non cogit amor!) toto armentarius agro
Dicitur alternis cecinisse in drammate amores. Cant.
Concine: do carmen: numeros attexat vterque. 2.5.6.
1 „ *Lucifer exoritur: tellus caput extulit vmbris.*
2 „ *Hesperus exoritur: oculos exprompsit Olympus.*
1 „ *Lucifer illa mihi est: sensus exuscitat omnes.*
2 „ *Hesperus illa mihi est: omnem fert vna quietem.*
1 „ *Rore caput madeo: Cæli est hic fletus amantis.*
2 „ *Corda calent igni: Cæli est hoc fulmen amantis.*
1 „ *Turturis auditur sonitus: volat æthere compar.*
2 „ *Alba columba gemit; compar properabit in antrum.*

1,,Diua mihi est fluuius : dabit inter sidera portum .
2,,Diua mihi est pelagus : nullum hic optauero portum.
Hoc satis . at fuerit satius concludere potu
Carme amœbæum : Dominam appellare necesse est,
R Tertia vt intexat memorandum litera nomen .
Cant. Prouoco vos concha , quam Sunamitis odora
5. 8. Myrrham ex areola carpens expleuit opimis
Vnguentis : cum lacte merum dedit illa perenne,
Punica permiscens malorum viscera melli .
Mel , mea Diua , meum est, & olet mihi cynnama supra +
Punica mala pudor vultu dispergit in albo :
Hæc me myrrha iuuat, præ qua mihi nectar amarum est.
Lac bibit illa, meum sed cor lactatur ab illa .
Nunc age quisquis amas infundere lactea in aures
Pabula , concentum liquidis molire labellis .
1. Reg. Dauidem vt quondam puerum cecinere puellæ
18. Isacidum . heu quantum tremuit Terebinthica tellus
Marte Philistensi ? Cælo iam iam timet Atlas,
Fronte gygantea sic verberat astra Golias .
Pastor adest : fundam intorsit : telum esse Tonantis
Dixeris : euersa fregit Babilone gygantem .
Sic frontem exquassat , sonitumque in fronte cadentis ,
Sanguineumque ciet nimbum saxatile fulmen .
Concine : do carmen : numeros cum fœnore reddes .
,,Heu quantum intremuit stygio data præda gyganti
,,Mens hominum ! dolor heu cordis radicibus hæsit:
,,Sed liquido auspicio primi sub luminis oras
,,Virgo exit : materni vteri subtegmine texta
,,Hæc funda est : Christusque silex in Virgine , fundam
,,Armabit : video toto iam Dite ruinas .
Hoc rectè . Dominam sed compellemus . amicum
I Litera iam nomen percurrit quarta . bibamus .
Prouoco vos gemma , qua mensa admota profana
Iudith. Cum Syrijs castrense merum Iuditta bibebat.
12. Ille quidem iacuit male torporatus in ostro ,
Et Martis phaleras, & martia membra supinus .
Sobria de temeto contrà hac in prælia surgit,

Et centum clades ceruice reponit in vna.
Cladibus heu quantis damnata stirpe iacebant
Pectora terrigenum votis constrata supinis!
Spes mihi sancta redit, redeunt in pectore vires,
Ex quo plena vibrat calesti hac nectare gemma,
Nam scelerum Iliades, & millia monstra malorum
Virginis hoc vno reparauit Gratia dono.
Plurima sed pleno resonet mihi gloria plausu.
Hoc agite, ò melici, numeris hac meta supremis.
Regius vt psaltes bellis confectus, & annis
Fatidica Dauid testudinis ossa canora
Mulcebat dextra, qua fregerat ora Gygantis.
Mille rotabantur pueri, innuptaque puella
Et chordis, & voce, manu, flatuque loquaces.
Sic bellatoris cedrinum Augustale Tonantis
Laudibus euectum pacata in tecta vocabant.
Dicite: do carmen: cum carmine reddite cantum.
,,Huc age de Superis, superum Regnator ad arma.
,,Iam solium castrense tibi se se optima Virgo
,,Maternis extructa operis ad bella parauit.
,,Illa sagum tibi virgineo subtegmine texet.
,,Huc age de superis superum Regnator ad arma.
Hoc satis. vna manet nostra imploratio Diua.
Litera vt inceptum nomen postrema coronet. A
Prouoco vos inter sexcentum pocula Diuûm,
Qua Veri matrona potens Sapientia promet. Prou. 9
Ecce thorum extruxit: mytras deponet auitas.
Stamine vt humano textum mantile recincta
Insternat mensas, & vinum misceat ipsa.
Plura quid hic referam? non fert hic plura vacillans
Carmen ab hoc temeto: titubant mihi lumina: rerum
Augentur numeri: duplicant iam pocula visum.
Naturas nam cerno duas: vir erit tamen vnus
Virginis è partu. Deus hic, & Homo hic: duo certè:
Imò vnus Gnatus. sic verum cernere cogit
Virgo: merum est. iuuat omnem hic mergere sensum.
Durior es cerebro quisquis non ebrius hic es:

Tam ſiccum, mihi crede, caput dementia vertet.
At vos, qui totam hauſiſtis cum nomine Diuam,
Soluite iam ſerto crines, iam lampada dextris
Sumite: Conuiuas, Socij, comitemur euntes.

Carmina notulis præſignata cantu repetebantur à Choro.

IN

IN NATALI
VIRGINIS DEIPARAE
DIE

CARMEN EROPARTHENICVM

Metris confuſaneis ad Harmoniam.

MELOS PRIMVM

Daphnis & Viridarij, Amyntas & Pomarij.

Omnes. *IDIMVS ò qualem! manet alto pectore fixum*
Numen adhuc, tantum Virgo ſapit illa Tonantis.
Hinc magnos animi ſenſus, formamque loquendi
Duximus illuſtrem, Pindi melioris ad vndas.

1.Virid. *Vidi ego formoſam, viſuque exterritus illo,*
O me inuenuſtum, & ſordidum,
Extemplo dixi; pudor eſt fœdaſſe tot annos.

2.Pom. *Vidi ego ſopitam; ſomnoque excuſſus ab omni*
Dulces in furias dedi
Lymphatum genium: furor eſt, ſed ſanus: amaui.

Daph. *Vidi ego ridentem: Soles rediere ſereni.*
Exiliunt teneri labro ſpirante ſuſurri,
Sacri fragrantes oris ethesiæ
Aeterni Veris comites, quibus omnis in aſtra
Spes mihi velificat: tutum eſt iam fidere ventis.

Amynt. *Vidi ego lugentem: Stellæ cum Sole cadebant*
Perſpicuo in nymbo. ſic pacis naſcitur Iris.
Hac pluuia fœcundus ager iam vernat Amoris,
Germinat è noſtris & ſpes, & vota medullis

Pri-

Primaque virginea donat suspiria vita.

Virid. *Imò putris sterilescet Amor, ni dona feramus.*

Pom. *Cor dedimus: donata satis Virgo est: amor ipse supremum*
Munus erit.

Virid. *Sed verba damus, nisi munera demus.*

Daph. *Nullus auarus amat: donis metimur amores.*

Amynt. *Fauor obsequij per verba tenus*
Color est picti nudus amoris,
Non calor animi verè loquentis.

Daph. *Prodigus eloquio si re non iuuit amicum,*
Non habet in fibris, in labris gestat amorem.

Amynt. *Parcus opum genius si se tibi iactet amantem,*
Periurum credas. amor est profusio cordis,
Cuncta secernit medullis, præter id quod deperit.
Quid tenere possit ille, sponte qui se prodigit?

Daph. *Credo, vides quantum accepit Deus ipse profundi*
Amare cum nos cœpit orta in Virgine.
Ni fallor, censum hic omnem diffundet Olympi.

Amy. & Daph. *Procul hinc ergo, procul hinc abeat*
Extra fines exul, amandi
Pectus auarum.

Pom. *Sed census tenuis donis absterret agrestes*
Monticolas, & syluicolas siccosque leuesque,
Aere fuluo destitutos, & breues marsupio.

Virid. *Vt velimus dona ferre, ferret hoc penuria?*

Pom. *Hæc reclamat voto amantum; nec puella est indigens.*

Daph. *Floribus affluimus:*

Amyn. *Censu Pomona redundat.*

Da. Am. *His eget illa etiam; namque amat illa etiam:*

Daph. *Nempe in Amoris*
Sacro deliquio fulciri floribus optat. Cant. 2.

Amyn. *Optat stipari malis in syncope Amoris.*

Vir. Po. *Hoc belle est.* Virid. *dabimus nos Viridarij*
Affatim flores virentes. Pomar. *Poma nos Pomarij.*

Virid. *Fallimur. heu præceps florum fortuna recessit,*
Ver abijt. frustra Zephirum accusemus inertem.

Daph. *Imo Aprilis est apertus, Diua ocellos extulit,*

Diuo

Diua respirat : reflauit dulcè mordens aurula.

Pom. *Fallimur. heu campos decoxit sydus biulcum,*
Arbuteasque animas in mortem siccior æstas
Autumno spectante dedit. quid gignat in hortis
Pomonæ funesta domus? sua funera deflet.

Amyn. *Imo rore stillat æther; lacrymata est pupula.*
Nec quiescit aura: curas ventilat suspirijs,
Nempe ab ista cordis aura, rore ab isto luminum,
Gratiæque, gloriæque mira fit prægnatio.

Da.Am. *Quin magno excrescet fructu fœtura bonorum,*
Tota nam Virgo tenetur Sole: plenilunium est.

Virid. *Ergo eamus, & corollas machinemur floribus:*
Virginis in facie sumpsimus auspicium.
Vultus ille fausta nobis nunciat Floralia.

Pom. *Nos quasillos oppleamus messe fructuaria.*
Virginis è gremio sumpsimus auspicium:
Pectus illud fausta nobis spondet Autumnalia.

Omnes. *Vultus ille festa Cæli continet Floralia.*
Pectus illud festa cæli condit Autumnalia.

MELOS SECVNDVM.

Daphnis cum Virid., Amyntas cum Pomar.

Daph.
TE vos pratorum amantes, ite odorum & aucupes,
Intimos ite in recessus fætuosæ Cloridis,
Cloridis fœtus & omnes messe larga excerpite,
Multiformes ferte syluas vngue molli cæduas.
Inde nos florũ architecti moliemur Virgini
Plectiles herbis coronas, floribusque pactiles.
Diua postulat corollam; sponsa, credo, est Numinis;
Numinis conuiua certe est, iam coronam flagitat:
Ite citi; interea
Hic ad vmbram ego parabo lenta in vnum vimina,

Apta vincla fœderandis in coronam floribus;
Vincla nam mihi tetendit Diua, cordis vinculum,
Diua, quæ semet Tonanti concatenat arctius.

Amynt. *Quid moramur? ite amantes grandiorum stirpium:*
Quotquot Pomonæ præclara stirpe creantur
Poma ferte sponte nata, nata vel connubio,
Quæque forma, quæque odore, quæ colore prænitent.
Diua fraudis omnis expers, gaudet à spontaneis,
Imo gaudet illa natis fructuoso ex insitu.
Auguror hoc etenim; voto subsignet Olympus:
Diuinitatis surculum propagini
Inseret humana stirps hæc non sectilis vlli:
Ite citi: intereà
Vimine nudato lucentem hic texo quasillum
Conuehendo fructui:
Nempe & illa erit quasillus conuehendo Numini.

Daph. *CELSVLE flos iuuenum, perge hinc tu primus in hortos,*
Liliumque carpe, florum principem excelsissimum.
Rectus, & enodis radiosa fronte coruscat
Floræ superbæ fastus amabilis:
Regale sceptrum, Veris in regno, putes.
O esset hic flos, aureus;
Sol esset inter sydera
Hortensis æthra: argenteo
Candore Luna est; sed tamen prato creat
Diem serenum: collige, collige:
Aurora surgit, lilijs
Farcta sinum, mea Diua, inquam, formosior illis:
Iuno fertur lacte nostrum candidasse lilium,
Dum galaxiæ supernum lilietum conderet,
Rore papillæ.
Fabula est mendacis æui. Veritatis candida
Secla fundat iam Virago: nempe nupta hæc Numinis
Candidatis vsque terris sternet in Cælum viam,
Flosculum datura nobis lilieto ex ætheris.
Ite citi: interea
Hic ad vndam flexuosas comparo genistulas

Impli-

Implicando mox tenella floriserto Virginis.
Sed non illa etiam tenero lentore genistæ
Cælo vincla parat; nodo adamantino
Iam Tonantis cinxit iras, & ligabit fulmina.

Amynt. *Protinus AVRILLE huc defer centum aurea mala.*
Flore nouo, fatuque nouo, semperque virenti
Arbor fronde nitet, simulacrum nobile Diuæ
Halitum commendat oris imbuens odoribus,.
Et venenis dissipatis ima cordis recreat.
Sic & os mihi est odorum, de puella dum loquor:
Quicquid illam corde trudit, hoc venenum est noxium;
Hesperidum quondam ex hortis Tirintius heros
Geryone extincto germen vitale redemit.
Auguror hoc etiam (subscribite sydera voto)
Ditis abacto
Multiformi Diua monstro, Cælitum è pomarijs
Arborem vitæ reducet germinatu Numinis.
Ite citi: interea
Hic ego pomis vehendis texo lentam fiscinam,
Diua sed non lenta curas mille cordi intexuit.

Daph. *Perge nunc ROSILLE perge; te manet rosarium,*
Vngue leni carpe vernam stirpium Augustam, rosam:
Ardor est Euri volantis, purpurissa est Cloridis,
Aureo riget capillo, fronte ridet coccina.
Pratorum rapies Helenam, caue, pollice tuto,
Bellum instat: spinarum acies vltricibus armis
Vulnera tentabunt, constabit sanguine raptus.
Non amica sit cruoris? nata fertur sanguine:
Cæca mater namque Amoris cæcioris credita
Vulnerata, senticosas dum pererrat semitas,
Proximam pedi cruento concolorauit rosam,
Candidumque ciuem in hortis coccinauit regiè.
Ite citi: interea
Cautus hic ego parabo senticeto ex aspero
Molle vinclam fasciandis floribus pungentibus.
Acrius sed Diua pungit (in medullis vulneror);
Mox crebro solamine curas

Miti:

Mitigat, ceu vincla cordi fasciatim colligans.

Amyn. *Vade nunc HERMILLE, vade, poma defer punica.*
Cypriæ roseta dantur: gaudet Hermes punicis:
Fortè quòd natura duplex: mala dicas, an nuces?
Fortè quod multus latebris contegendis est locus.
Credo fiet & latebra Virgo nostra hæc Numinis:
Quidquid est in cælo amoris, credo, in illa absconditur.
Punica mala refer, sexcentum cortice in vno
Dona feres, & damna feres serpentibus atris.
Nempè laudes mille, mille gratias congemmeas
Cælat vno in corde Pupa multiplex felicitas.
Vipera morsu è trilingui sanor hic: sed vnicè
Diua cor mihi momordit, & piget sanarier.
Ite citi: interea.
Virga ego multiplici blandum pertexo quasillum:
Diua sed virgis Amoris me flagellat blandius.

Da.Am. *Vos tamen hic passim consistitis, ibitis omnes;*

Amyn. *Cuncta ferte (nam potestis) poma cum Pomarijs.*
Palmarum eariotides caducas
Cum cerasis, chamæcerasis, & myxa Damasci
Cætera pruna, pyra, & nucipruna, & persica, mora
Atque auro similes vuas, & coctona lenta,
Ferte coronatis mespila verticibus:
Iuglandesque nuces, & duro viscere corna.
Scrupulosa forte amabis, nucleata optauerit.
Quidquid est in corde amoris, totum in illam enucleo.
Paradisus est Virago:
Extra illam nulla est messis, vindemia nulla,
Extra illam vix ipse ferax autumnet Olympus.
Ite citi: interea
Fructibus innumeris fiscellas vimine texo:
Diua & os mihi capistrat laudis intextu sua.

Daph. *Quicquid affert floris, herba terra prægnans æthere*
Huc afferte crocum, cytisum, colocasia, caltam,
Et molles violas, & languidulos Hyacinthos;
Sitque odor hic Tymbra; sitque odor hic casia.
Cum ligustro candicante nigrices vaccinium,

Variata

Variata multo vertice fritillaria
Pensiles conchas repandat more tintinnabuli,
Iridem mox discolorem sume tecum bæticam
Quæ carinet vsque frondes, quæ comas acuminet,
Sume narcißum comantem præcocem, ac serotinum,
Siue tu montanum amabis, siue calcedonium.
Filios tepentis auræ (Cloridos familiam)
Fimbriatos, bracteatos, vndulatos, tortiles.
Paradisus est Virago.
Extra illam ver non vernat, nec germinat vsquam;
Si germinat non frondet; & si frondeat,
Non gemmat, & si gemmat, haud floret tamen:
Floret? arescet repente, Flora iam defloruit.
Ite citi: interea
Floribus innumeris lora hic de vimine texo.
Captiuis teneris mollia vincla paro.
Virgo etiam lorum est; arcum subtendit amoris;
Exilla iaculum sensimus ire Deum.

MELOS TERTIVM.

Viri darij, Pomarij, Daphnis, Amyntas; Menalcas.

Virid. *ONSTRA rerum sunt in hortis.*
Pom. *Sunt, & in Pomarijs.*
Daph. *Antequam Diuæ afferamus munera hæc hortensia,*
Explicanda, & expianda sensa Cæli hæc sensimus.
Amyn. *Hinc adeo te consulimus diuine Menalca*
Cui nemus argutũ Iordanis, diuaq; magni
Dauidis chelys, & Salomonis sistra loquuntur.
Daph. *Tu causas Pastorum audis, tu carmina Vatum*
Prisca tenes, genio, ac studio gratissimus astris.
Menal. *Laudibus affluitis. modica hæc in pectore virtus*
Non opis est tantæ: tamen aduenisse bonum sit:
Nec deero fatis, nisi votis desit Olympus.

1. Virid.

1.Virid. *Liliorum grandem aceruum bellè in vnum adegeram*
Inter lanigeras cum tranquillissima Matres
Nunquam enixa prius fœtum sine labe niualem
Lilioque candicante candidum magis dedit
Acrius intentis dum spectat lilia ocellis.
Amplius hoc etiam: depasci lilia cœpit.
Editus agniculus, quodque admiraberis vnum,
Non illum mater, Matrem pascebat ab illis.
Men. *Virginis est soboles, quæ tantum pascitur inter*
Lilia. adest agnus, certo qui fœdere terris
Sydera conciliet. Virgo cui dona paratis
Diuini generis puerum feliciter edet,
Sanguinis & nostri: sumetque à prole nitorem.
Scilicet, è Cælo Gabriel cum lilia promet
Concepisse volet, cum fœtu habitura pudorem.
Daph. *Pudor est morari hic amplius.*
Amyn. *Et stultus pudor est, non limen adire salutis,*
Occludi & terris vbi iam reseratur Olympus
Da.Am. *Hinc agite ad Dominam.*
1.Pom. *Sed prius hoc resera. Sexcentum medica mala*
Aurea mala, inquam, Dominæ legisse volebam:
Colligo vbi hæc septem, atque alia hæc vbi colligo septem
Nullum præterea licuit mihi vellere germen,
Nec mihi, nec Lycidæ (Lycidas & viribus ipsum
Vinceret Alcidem) quin & sunt dulcia septem,
Acria sunt septem, plura hinc rapuisse nequiui.
Men. *Acria si septem, septem sunt dulcia mala,*
Auguror hinc fieri. Numero septemplice constat
Pulchritudo expleta rerum, & optimi absolutio:
Ergo quòd Virago amandi culmen extremum premat.
Per contraria fata migrabit
Tacta septeno dolore, gaudio & septemplice.
Amyn. *Dolor est morari hic amplius.*
Daph. *Et fatuus dolor est: Diua inter gaudia furtim*
Viuere cum possis, misero conuiuere vulgo.
Am.Da. *Protinus ad Dominam.*
2.Virid. *Sed prius euulga hoc nobis. Ego in ordine primus*

pur-